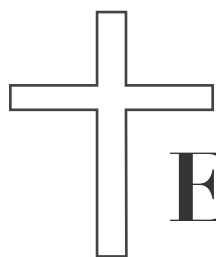

ESGLÉSIA CATÓLICA

exequies amb missa

ESGLÉSIA CATÒLICA

exèquies amb missa

Esquema de la celebració

1. Introducció a la celebració

- 1.1. Salutació inicial
- 1.2. Paraules d'introducció
- 1.3. Encesa del ciri pasqual
- 1.4. Oració col·lecta

2. Litúrgia de la Paraula

- 2.1. Introducció a les lectures de la Paraula de Déu
- 2.2. Primera lectura
- 2.3. Salm responsorial
- 2.4. Evangeli
- 2.5. Homilia
- 2.6. Pregària dels fidels
- 2.7. Parenostre

3. Litúrgia de l'eucaristia

- 3.1. Preparació de les ofrenes i oració sobre les ofrenes
- 3.2. Introducció al prefaci
- 3.3. Pregària eucarística
- 3.4. Parenostre
- 3.5. Gest de pau
- 3.6. Fracció del pa
- 3.7. Invitació a la comunió
- 3.8. Comunió
- 3.9. Postcomunió

4. Darrera recomanació i comiat del difunt

- 4.1. Invitació a la pregària
- 4.2. Aspersió
- 4.3. Cant de comiat del difunt
- 4.4. Paraules d'algun dels familiars o amics
- 4.5. Pregària final

5. Ritu conclusiu

- 5.1. Antífona
- 5.2. Invocacions
- 5.3. Comiat

Tots els textos que aquí publiquem estan en gènere masculí. Quan s'escaigui caldrà adaptar-los al femení.

Creences bàsiques sobre la mort i el més enllà

Les afirmacions bíbliques sobre el més enllà i sobre el futur de l'ésser humà són múltiples, però necessiten d'una hermenèutica correcta –que aquí no és possible explicitar– per a evitar d'interpretar tals afirmacions com a descripcions anticipants d'un futur encara absent. L'Antic Testament madura progressivament la fe en la resurrecció dels morts. Serà sobretot durant l'època dels Macabeus (segle II aC), que es consolida la idea d'una retribució després de la mort per als qui han donat la vida per defensar les lleis de Déu i per defensar el poble jueu del perill d'una hel·lenització de la Judea. No es tenia una idea gaire precisa de resurrecció; s'afirmava simplement que, els qui han estat fidels a Déu, quan Déu es posarà definitivament a regir els destins del món, seran ressuscitats. Però quan es tractava d'explicar la manera com ressuscitarien els morts, les opinions es diversificaven. Els models amb els quals es pensava la resurrecció eren fonamentalment tres: els cossos ressusciten; els morts són raptats al cel; les ànimes dels difunts es troben en la benaurança. En el fons, l'element substancial de fe era aquest: Déu no pot oblidar-se dels qui li han estat fidels en el combat, els màrtirs. Tot seguit, la idea es va estendre a tots els qui han estat fidels a Déu en les proves de la vida. Déu, que és Senyor i que dóna la vida, no abandona els seus fidels a la mort, els ressuscita, els desvetlla, els torna a aixecar (és el model de la resurrecció), els fa venir devers si mateix (és el model del rapte), els omple de tot coneixement i joia (és el model de l'ànima benaurada).

El cristianisme privilegiarà el primer model, el de la resurrecció dels morts. Però la novetat del cristianisme és una altra. Mentre el judaisme, quan parla de resurrecció, de rapte i de benaurança de l'ànima, espera que tot això succeeixi quan Déu clourà l'escena de la història, els cristians afirmen que, en Jesús, ja s'ha esdevingut l'anticipació de la sort gloriosa. Aquell Jesús que ha estat crucificat, Déu ja l'ha ressuscitat i se l'ha endut amb ell al cel, fent-lo seure a la seva dreta (cf. Ac 2,14-36). Els dos models de resurrecció i rapte s'han fos en el model típicament cristià de resurrecció i exaltació. Déu ja ha desvetllat Jesús, que rep no només el do de la nova vida, sinó que també rep la sobirania universal; no només ha estat endut al cel, sinó també exaltat. I hom encunya una nova expressió, que no existia en la cultura hebrea: encara no s'ha esdevingut la resurrecció dels morts, però Jesús ja ha estat ressuscitat d'entre els morts, «com a primícia de tots els qui han mort» (1Co 15,20).

Si la primera novetat del cristianisme, pel que fa al judaisme, és que Jesús ha anticipat la glòria futura, se'n segueix que la resurrecció de Jesús d'entre els morts fa també real l'anticipació de la resurrecció dels qui han estat units a Crist. És a dir, la sort de tots els deixebles de Jesús està determinada cristològicament. Els qui, per mitjà del baptisme i de la fe són de Crist, participaran també de la plenitud de Crist, en el sentit que seran per sempre seus, ningú no els podrà arrencar mai més de les seves mans (cf. Rm 6,1-11; Col 2,12-14; Ef 2,4-6). De tot el que Crist ha rebut de Déu, ells en participen. La resurrecció i la glòria passen als cristians en un cert sentit, però no pas per una acció directa de Déu sobre ells, sinó més aviat a través i gràcies a la seva unió amb Crist. El discurs sobre la resurrecció dels cristians és, sobretot, un logos sobre Crist. Aquesta és la teologia del Nou Testament sobre la sort dels cristians, és l'extensió als creients del mateix destí de Crist, a causa de la unió que la conversió cristiana, juntament amb els sagraments de la fe (en primer lloc, baptisme i eucaristia), ha constituït entre Crist i els cristians. El discurs cristià sobre les realitats últimes no és tant un discurs sobre el més enllà sinó més aviat dur a les últimes conseqüències el fet que la nostra unió amb Crist és una unió real, indissoluble, i per tant, indestructible, que ni la mort no pot trencar. No és pas simplement una unió moral basada en la nostra bona voluntat d'estar-hi units, sinó que és una unió sacramental basada en la seva voluntat salvífica –lliurement acollida pels deixebles– la qual és irrevocable i infal·liblement eficaç. Heus aquí la qüestió: la immortalitat és un do de gràcia que val sols per als deixebles de Crist, o fa referència a l'essència de l'ésser humà com a tal? La resposta és que Déu vol salvar tothom en Crist. I per tant, cada ésser humà, com a interlocutor de Déu, i per això, obert a la transcendència, segurament no interfereix en l'oferiment salvífic de Crist, el qual, un cop enlaira sobre l'arbre de la creu, atrau tothom cap a ell (cf. Jn 12,32).

El contingut essencial de l'anunci bíblic de la resurrecció no és tant la idea d'una restitució dels cossos a les ànimes, segons una visió dualística de la persona, del tot aliena al món i al llenguatge bíblic; sinó més aviat la idea que l'essencial de l'ésser humà roman. La qüestió del com de la resurrecció ja l'havien plantejat a sant Pau els cristians de Corint: «I com ressusciten, els morts? Quina mena de cos tenen?». La resposta de Pau és lapidària: «Insen-sat!» (cf. 1Co 15,35-36).

En poques paraules, Pau no ensenya la resurrecció dels cossos, sinó la resurrecció de les persones. Però aquesta resurrecció no es realitza pas amb el retorn del «cos carnal», és a dir, de l'estructura biològica, que Pau considera certament impossible: «un cos corruptible no pot heretar la vida incorruptible» (1Co 15,50), sinó en la diversitat de la vida de la resurrecció, així com se'ns ha presentat exemplarment a nosaltres en el Senyor ressuscitat¹.

Això no significa pas caure en una mena d'espiritualització de la resurrecció, en la mesura que la resurrecció també implica la matèria i també interessa el cosmos sencer. El problema consisteix a comprendre en profunditat la peculiaritat de la persona humana, segons la qual el cos humà, més enllà de com apareix al biòleg, al fisiòleg o al químic, és entès teològicament com l'equipament necessari per estar en relació amb el món, amb els altres i amb Déu. En la seva resposta als Corintis, el mateix Pau argumenta que, tal com existeixen cossos que resten idèntics en llur ésser profund, tot i que siguin molt diversos en llur manifestació exterior, així serà la nostra resurrecció. La resurrecció és un misteri d'identitat en el seu nucli essencial, també en la seva més completa diversificació exterior, així com s'esdevé, anàlogament, en la relació entre la llavor i la planta. Com a ressuscitats, encara serem nosaltres mateixos (la llavor), però també en serem el desenvolupament (la planta).

En el fons, la resposta més convincent sobre la realitat de la vida nova de la resurrecció ve donada precisament pel Crist ressuscitat. Els relats d'aparicions del Senyor ressuscitat, en llur riquesa i també en llur complexitat interpretativa, ens permeten dir que, d'una banda, el Crist ressuscitat no és simplement un que ha retornat a la vida biològica d'abans (com, en canvi, li va succeir a Llätzer i als altres morts ressuscitats per Crist), i de l'altra banda, que Jesús ressuscitat no és tampoc un fantasma, un pur esperit. En canvi, Jesús ressuscitat es deixa tocar per Tomàs i menja amb els deixebles. Com molt bé diu Benet XVI a la segona part del seu llibre sobre Jesús de Natzaret:

"Ell [Jesús ressuscitat] és plenament corpori. I tanmateix no està lligat a les lleis de la corporeïtat, a les lleis d'espai i temps. En aquesta sorprenent dialèctica entre identitat i alteritat, entre veritable corporeïtat i llibertat dels lligams del cos, es manifesta l'essència peculiar, misteriosa de la nova existència del Ressuscitat. Valen, efectivament, totes dues coses. Ell és el mateix –un Home de carn i ossos– i ell és també el Nou, Aquell qui ha entrat en un tipus diferent d'existència"².

Un últim aspecte fa referència a la temàtica del judici de Déu al final de la nostra vida personal i a la fi de la història humana i còsmica. El judici de Déu ve interpretat diversament, oscil·lant entre dues tesis radicals que s'oposen dialècticament i que ambdues es podrien remuntar fins al Nou Testament. D'una banda, el judici es fa coincidir amb la gràcia sobrebundant de Déu, fins al punt de fer irrellevant el comportament ètic de l'ésser humà, que de totes maneres seria «sanat» per aquesta gràcia, tot prescindint de la seva llibertat i de la seva responsabilitat. Aquesta posició no només fa irresponsable l'ésser humà, sinó que també fa ombra sobre Déu mateix, fins i tot en fa una caricatura, que posaria sobre el mateix pla el qui fa el bé i el qui fa el mal: els botxins –llevat d'un penediment– no poden ser tractats, a la fi, de la mateixa manera que les víctimes. Això no faria justícia al judici de Déu, que, segons el text de Mt 25,31-46, separa els beneïts, és a dir, els qui han obrat el bé, dels maleïts, és a dir, els qui han fet el mal. D'altra banda, s'insisteix talment en el fet que els humans seran judicats a base de llurs obres, que es podria arribar a buidar totalment la «teologia de la gràcia», tot posant en primer lloc, erròniament, una «teologia del mèrit».

¹ RATZINGER, Introducció al cristianisme, p. 296.

² J. RATZINGER - BENET XVI, Jesús de Natzaret. Segona part. De l'entrada a Jerusalem a la Resurrecció, Barcelona: Claret 2011, p. 226.

Això indueix a un moralisme que no és res més que una mena d'autoredempció, que fa irrellevant el sacrifici redemptor de Crist. D'una banda hi ha l'amor infinit de Déu, la seva gràcia, que mai no abandona la persona pecadora; i de l'altra, hi ha la llibertat de l'ésser humà, que de cap manera no pot ser eliminada per la gràcia de Déu, tal com suggereix un cèlebre text de sant Agustí: «Déu, que t'ha creat sense tu, no pot salvar-te sense tu» (Sermó CLXIX, 13). Si és veritat que la gràcia de Déu i la llibertat de l'ésser humà no poden tenir certament el mateix pes, ja que Déu és infinitament més gran que l'ésser humà –«on abunda el pecat, sobreabunda la gràcia» (Rm 5,20; vegeu també 1Jn 3,20)–, també és veritat que les dades del Nou Testament ens presenten la vida humana com una cosa molt seriosa, d'on no s'exclou pas la possibilitat d'un no a Déu, i per tant, d'una perdició total (vegeu, per exemple, la paràbola del ric i del pobre Llätzer a Lc 16,19-31).

A comprendre aquesta mena de paradoxa, ens hi ajuda un text de Benet XVI, que trobem a l'encíclica *Spe salvi*:

"El judici de Déu és esperança, tant perquè és justícia, com perquè és gràcia. Si fos només gràcia, que fa irrellevant tot el que és terrenal, Déu continuaria divent-nos la resposta a la pregunta sobre la justícia, una pregunta decisiva per a nosaltres davant de la història i davant de Déu mateix. Si fos pura justícia, podria ser, al final, només un motiu de temor per a tots nosaltres. L'encarnació de Déu en Crist ha unit talment l'un amb l'altra –judici i gràcia–, que la justícia s'estableix amb fermesa: tots nosaltres esperem la nostra salvació «amb temor i reverència» (Fl 2,12). Tanmateix, la gràcia ens permet a tots d'esperar i d'encaminar-nos plens de confiança cap a la trobada amb el Jutge, que coneixem com el nostre «advocat», *parakletos* (núm. 47).

El judici final de Déu coincideix amb el retorn del Senyor. Déu ha confiat l'ofici de Jutge al qui és també el nostre germà:

No ens judicarà un estrany, sinó més aviat el qui ja coneixem per la fe. Per tant, el jutge que vindrà a trobar-nos no serà com una persona desconeguda i forastera, sinó com un dels nostres, un que coneix a fons la naturalesa humana, perquè l'ha duta sobre les seves espatlles³.

³ RATZINGER, *Introducción al cristianismo*, p. 271.

Introducció i desenvolupament de la celebració

1. Introducció a la celebració

1.1. Salutació inicial

"En el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant. Amén."

"Jo crec que el meu Redemptor viu, i que al darrer dia ressuscitaré de la terra, i jo mateix veuré Déu, Salvador meu. Sóc jo, jo mateix que l'he de veure, i els meus ulls el contemplaran. I jo mateix veuré Déu, Salvador meu". Germans, que la pau de nostre Senyor Jesucrist sigui avui ben especialment amb tots vosaltres.W

"Germans i germanes, que l'amor i la pau de Jesucrist sigui, avui més que mai, amb tots vosaltres."

"Germans, que la pau de nostre Senyor Jesucrist, i l'amor de Déu el Pare, sigui amb tots vosaltres."

1.2. Paraules d'introducció

"Que ell, el Senyor, avui ben especialment, ens ompli d'esperança i de fe, ara que diem adéu a aquest germà nostre que coneixíem i estimàvem. I que la confiança en el seu amor inspiri la nostra pregària: Jesús, el qui és viu entre nosaltres, el qui es farà present ara en l'Eucaristia, s'ofereix com a llum i vida per a tots els qui creuen en ell, aquí i més enllà de la mort."

"Ens trobem aquí reunits, a l'església, per dir adéu a aquest germà nostre. Junts pregarem per ell, i demanarem a Déu el Pare que el rebi per sempre en el seu regne etern, en el lloc de la llum i de la pau. I alhora, refermarem en nosaltres la fe i l'esperança en la vida plena que Déu ofereix a tots els seus fills, més enllà del camí d'aquest món."

1.3. Encesa del ciri pasqual

Ara el qui presideix pot encendre el ciri pasqual. Abans o després de l'encesa, diu aquestes paraules:

"Que la llum de Crist ressuscitat il·lumini en nosaltres l'esperança de la resurrecció."

1.4. Col·lecta

"Preguem (pausa): Déu, Pare nostre, per la fe confessem la mort i la resurrecció del vostre Fill Jesucrist. Concediu al vostre fill N., que ja ha participat de la mort de Crist, de participar també en la seva resurrecció. Per nostre Senyor Jesucrist, el vostre Fill, que amb vós viu i regna, en la unitat de l'Esperit Sant, Déu, pels segles dels segles."

2. Litúrgia de la paraula

Ara té lloc la Litúrgia de la Paraula, com en tota celebració de l'Eucaristia. Es poden fer dues lectures o tres, i la darrera ha de ser sempre de l'evangeli. Si se'n fan només dues, la primera pot ser de l'Antic o del Nou Testament, llevat del temps de Pasqua, en què ha de ser sempre del Nou Testament. Si se'n fan tres, la primera ha de ser de l'Antic Testament i la segona del Nou, llevat del temps de Pasqua, en què la primera ha de ser del llibre dels Fets dels Apòstols o de l'Apocalipsi. Després de la primera lectura, es recita o canta un salm responsorial, alternat amb el cant d'una antífona adequada i senzilla per part de l'assemblea. Abans de l'evangeli es pot cantar l'al·leluia o una altra aclamació. Aquí oferim una possible selecció de lectures. També es poden fer servir les que proposem per a les exèquies sense missa. I, naturalment, totes les que apareixen al Ritual de Difunts o al Leccionari. Després de les lectures té lloc una breu homilia i la pregària dels fidels.

2.1. Introducció a les lectures de la Paraula de Déu

Convé dir unes paraules d'introducció, com les que aquí proposem, convidant l'assemblea a escoltar la lectura o lectures.

"Escoltem ara les paraules que Déu vol dir-nos avui. Les lectures que ara sentirem ens ajudaran a reforçar la nostra esperança. Déu ens promet que acollirà tothom. Déu promet a tothom la seva vida. Escoltem, doncs, amb atenció, i mantinguem viva la confiança."

2.2. Primera lectura (Lm 3,17-26)

Lectura de les Lamentacions

"La meua ànima viu lluny del benestar, ja no recordo la felicitat i penso dintre meu: He perdut tota l'esperança, no puc confiar en el Senyor. El record de les meves penes i del meu abandó m'amarga i m'enverina. Com més hi penso i ho medito més em replego sobre meu. Però ara vull fer reviure altres pensaments, que em mantindran l'esperança: No s'han extingit els favors del Senyor, no s'han pas esgotat; la seva pietat és nova cada matí, la seva fidelitat és immensa. Em dic a mi mateix: "La meua part és el Senyor, i per això espero en ell". El Senyor es bo amb els qui hi confien, amb tots aquells que el cerquen. És bo d'esperar silenciosament la salvació del Senyor. Paraula de Déu."

2.3. Salm responsorial (Salm 26)

*"R. El Senyor m'il·lumina i em salva.
El Senyor m'il·lumina i em salva,
¿qui em pot fer por?
El Senyor és el mur que protegeix la meua vida,
¿qui em pot esfereir?"*

*Una cosa he demanat al Senyor, i la desitjo amb tota l'ànima:
poder viure a la casa del Senyor
tots els dies de la vida,
per fruir-hi de l'estima del Senyor
i vetllar pel seu temple.*

*Escolteu el meu clam, Senyor,
compadiu-vos de mi, responeu-me.
Arribar davant vostre és el que vull;
Senyor, no us amagueu.*

*N'estic cert, fruiré en el país de la vida
de la bondat que em té el Senyor.
Espera en el Senyor.
Sigues valent! Que el teu cor no defalleixi.
Espera en el Senyor!"*

2.4. Evangeli (Jn 11,17-27)

Lectura de l'evangeli segons sant Joan

"En aquell temps Jesús arribà a Betània quan ja feia quatre dies que Llàtzer era al sepulcre. Betània és a prop de Jerusalem, cosa de tres quilòmetres, i molts dels jueus havien vingut a donar el condol a Marta i a Maria per la mort del seu germà. Marta, quan va saber que Jesús arribava, sortí a rebre'l. Maria es quedà a casa. Marta digué a Jesús: "Senyor, si haguéssiu estat aquí, el meu germà no s'hauria mort. Però fins i tot jo sé que Déu us concedirà tot el que li demaneu". Jesús li diu: "El teu germà ressuscitarà". Marta li respon: "Ja sé que ressuscitarà quan tothom ressusciti el darrer dia". Li diu Jesús: "Jo sóc la resurrecció i la vida. Els qui creuen en mi, encara que morin, viuran, i tots els qui viuen i creuen en mi, no moriran mai més. ¿Ho creus, això?". Ella li diu: "Sí, Senyor: jo crec que vós sou el Messies, el Fill de Déu que havia de venir al món". Paraula del Senyor."

2.5. Homília

2.6. Pregària dels fidels

"Ara, confiadament, preguem plegats pel nostre germà N., i també per l'Església sencera i per tots els homes i dones del món. Preguem tot dient: Escolteu-nos, Pare.

De les intencions de pregària que aquí s'ofereixen, es poden dir totes o seleccionar-ne les més adequades.

1. Perquè Déu aculli el seu fill N., i l'ompli del goig i la vida per sempre. Preguem el Senyor.
2. Perquè accepti tot allò de bo que ell va fer, i li perdoni el mal i el pecat que hàgin pogut tacar-lo. Preguem el Senyor.
3. Perquè vulgui confortar els seus familiars i amics que el troben a faltar. Preguem el Senyor.
4. Perquè rebi també en la felicitat del seu Regne tots els qui han mort, en la festa eterna de la pau. Preguem el Senyor.
5. Perquè doni consol i esperança a tots els qui pateixen. Preguem el Senyor.
6. Perquè ompli tots els homes i dones de sincer desig de construir un món més fraternal i més just. Preguem el Senyor.
7. Perquè faci de la seva Església un senyal de vida i d'amor ferm. Preguem el Senyor.
8. Perquè a tots nosaltres ens faci créixer en fidelitat a la Bona Nova del seu Fill Jesucrist. Preguem el Senyor."

3. Litúrgia de l'Eucaristia

3.1. Preparació de les ofrenes i oració sobre les ofrenes

Vegeu Missal

3.2. Introducció al prefaci

"Jesucrist es farà present ara entre nosaltres en el pa i el vi de l'Eucaristia. Ell, mort a la creu, és senyal de vida i d'esperança per a tots els qui hi creiem. Per això ara, malgrat el dolor, donem gràcies a Déu per la promesa de vida per sempre que ens ha fet."

"Fem ara la nostra pregària eucarística. El Senyor Jesús, que és vida per a tots els qui creuen en ell, es farà present entre nosaltres i renovarà la nostra fe, la nostra esperança. Donem-ne gràcies i demanem que el nostre germà N. visqui ja per sempre la vida plena de la qual nosaltres participem amb aquests signes de pa i de vi."

3.3. Pregària eucarística

Vegeu Missal

4.1. Invitació a la pregària

"Germans: complim el deure de donar sepultura cristiana a aquest germà nostre. Amb humilitat i amb confiança, preguem Déu, Senyor de la vida, que ressusciti i reuneixi, entre els qui seran de Crist, el seu servent N., que enterrarem. Que, a l'hora de jutjar-lo, tingui misericòrdia d'ell, per tal que, rescatat de la mort, alliberat de tot deute, reconciliat amb el Pare i portat a les espatlles del bon Pastor, pugui fruit del goig perenne i de la companyia dels sants en el seguici del Rei etern."

4.2. Aspersió

"Pel baptisme el nostre germà N. va néixer a la vida cristiana. Ara que acomiadem les seves despulles, l'aspersirem amb l'aigua recordant que va ser batejat. L'aigua del baptisme és avui, per al nostre germà, una promesa de vida eterna. "

4.3. Cant de comiat del difunt

L'assemblea acomiada, amb el seu cant esperançat, el germà mort. Si no es pot cantar, es pot recitar el responsori. I si no, es guarden uns moments de silenci i de pregària.

*"Ajudeu-lo, sants de Déu,
sortiu a rebre'l, àngels del Senyor.
- Acolliu la seva ànima i presenteu-la a l'Altíssim.
Que et rebi Crist, que t'ha cridat,
i que els àngels et portin al si d'Abraham.
- Acolliu la seva ànima i presenteu-la a l'Altíssim.
Doneu-li, Senyor, el repòs etern,
i que la llum perpètua l'il·lumini.
- Acolliu la seva ànima i presenteu-la a l'Altíssim."*

4.4. Paraules d'algun dels familiars o amics

Ara, algun dels familiars o amics pot dir unes paraules d'agraïment als presents per la seva participació en les exèquies, i també recordar alguns trets de la personalitat del difunt. També el mateix celebrant pot donar públicament el condol a la família. Aquestes intervencions és millor que siguin breus i que l'assemblea les escolti bo i dreta; però si no ho han de ser, més val convidar tothom a seure i, acabat, convidar a posar-se drets per a la pregària final.

4.5. Pregària final

"Preguem. Pare misericordiós, us encomanem l'ànima del nostre germà, amb l'esperança segura que ressuscitarà amb Crist el darrer dia, com tots els qui han mort creient en ell.

Us donem gràcies per tots els beneficis que li heu fet durant la seva vida mortal, i també per haver-nos donat així a nosaltres un senyal de la vostra bondat i de la comunió dels sants en Crist.

Que les nostres pregàries, Senyor, us arribin al cor. Obriu al nostre germà les portes del paradís, i feu que nosaltres, que encara seguim aquí, ens consolem els uns als altres amb paraules de fe, fins que tots anem a l'encontre de Crist i així, i amb el nostre germà, puguem estar sempre amb el Senyor. Per Crist, Senyor nostre."

"Preguem. Us encomanem, Senyor, el nostre germà, a qui en aquesta vida vau envoltar amb el vostre amor infinit; concediu-li ara, lliure de tots els mals, de participar en el descans etern, i a tots els seus, feu-los forts en la tribulació. Per Crist, Senyor nostre."

5. Ritu conclusiu

El ritu es conclou de la manera següent:

- ◊ El celebrant pot dir, des del presbiteri mateix, una de les dues antífonas que aquí s'indiquen (o bé totes dues primeres, com si fossin una de sola).
- ◊ Després diu les tres invocacions. Mentre diu la primera, "Doneu-li, Senyor...", fa el senyal de la creu sobre el fèretre.
- ◊ Després, omesa la benedicció, acomiada l'assemblea amb les paraules habituals, "Germans, aneu-vos-en en pau".
- ◊ Després, el celebrant pot donar el condol als familiars més propers i a continuació es porta el cadàver cap a la porta de l'església, seguit dels familiars i la resta de l'assemblea.

5.1. Antífona

"Que els àngels t'acompanyin al paradís; que, a la teva arribada, et rebin els màrtirs i et facin entrar a la ciutat santa de Jerusalem."

"Que el cor dels àngels t'aculli i tinguis amb Llätzer, el pobre, un repòs etern."

5.2. Invocacions

"- Doneu-li, Senyor, el repòs etern.

R/ I que la llum perpètua l'il·lumini.

- Que descansi en pau.

R/ Amén.

*- Que la seva ànima i les de tots els fidels difunts,
per la misericòrdia de Déu, reposin en pau.*

R/ Amén."

5.3. Comiat

"Germans, aneu-vos-en en pau.

R/ Donem gràcies a Déu."

Objectes de celebració

Els objectes que acompanyen la cerimònia són el ciri Pascual, l'aigua per l'aspersió i, en algunes ocasions, l'encens.

Acompanyament musical de la cerimònia

A les exèquies catòliques el criteri per als cants és el mateix que per a la resta de celebracions litúrgiques, tant pel que fa als cants com pel que fa als instruments musicals. En el cas de les exèquies amb missa s'introdueixen alguns cants propis de la missa: Sanctus, Cant de comunió, Anyell de Déu, etc.

Vocabulari bàsic

Ciri Pascual

En la solemne vigília de la celebració pasqual, s'encén el ciri pasqual, símbol de Jesucrist ressuscitat que amb la seva llum, vol il·luminar les tenebres de la humanitat. De la llum d'aquest ciri, els cristians que participen en la celebració pasqual, encenen les seves espelmes com a signe del seu desig de voler acollir i ser portadors de la llum i vida nova que els ofereix Jesús Ressuscitat. Aquest ciri, col·locat en un lloc destacat de l'església, presideix totes les celebracions del temps de Pasqua així com també els ritus baptismals i exèquies funeràries que s'hi celebren, com a signe que el cristià té en Jesucrist l'alfa i l'omega de la seva vida.

El Paradís o Cel

El cel és, per als cristians, la consumació perfecta de l'home en el misteri personal de Jesús, l'èxit perfecte de la seva mediació i la nostra pròpia entrada en la vida que el Fill va tenir "des d'abans de la creació del món" (Jn 17, 24b). Des de la perspectiva dogmàtica, el cel es concep com la visió cara a cara de Déu. Jesús diu que convertits en "fills de la resurrecció" (Lc 20,16) veurem, com a àngels "la faç del Pare" (Mt 18,10). El cel designa, també la participació de la condició del Fill en la seva glòria: "Pare, vull que els qui m'has confiat estiguin amb mi allà on jo estic i vegin la meua glòria" (Jn 17, 24). Vivint des de "l'ara" aquesta esperança, els cristians no conceben el cel com quelcom diametralment oposat a la "terra", sinó que ho consideren més aviat com el terme d'una maduració i d'un enllumenament, real per a tots, no és separable en cap moment del fet de "posseir l'Esperit com a primícies del que vindrà" (Rom 8,23).

En el nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant (Doctrina de la Trinitat)

Fórmula amb la qual els cristians inicien totes les seves celebracions i pregàries. Es refereix a la creença fonamental del cristianisme tal com queda continguda al Credo dels Apòstols i a les professions de fe. Expressa la fe dels cristians en un sol Déu Pare, Fill i Esperit Sant. Fidels a la revelació del Nou Testament, els cristians i l'experiència posterior de l'Església van formular la doctrina de la Trinitat: "Un sol Déu en tres persones diferents en una única substància" (Concili de Nicea, 325, i de Constantinoble, 381). L'explicació i la intel·ligència del misteri trinitari no és idèntica entre l'Església d'Orient i la d'Occident. La teologia cristiana afirma que la Trinitat és un misteri que no es capta amb la raó i que només es descobreix per la fe en la revelació feta per Jesucrist.

Parenostre

Pregària ensenyada per Jesús de Natzaret als seus deixebles. Rep el seu nom de les dues primeres paraules: Pare nostre... Apareix a Mt 6, 9-13, formant part del Sermó de la Muntanya (síntesi del missatge evangèlic com a programa de vida cristiana), i a Lc 11, 2-4. El Parenostre ensenya les noves relacions de l'home amb Déu, diferents a les de l'Antic Testament i a les d'altres religions: Déu, abans de res, és Pare de tots. És una oració construïda sobre el diàleg el tu-nosaltres. Les peticions amb la fórmula tu accentuen la glorificació de Déu i la vinguda del seu Regne. Les peticions amb el nosaltres al·ludeixen a tot el que l'home desitja i necessita per viure en comunitat: el pa de cada dia, veure's lliure del mal i estar en harmonia amb els seus semblants. El parenostre és la pregària universal de tots els cristians, professió de fe i confiança en el Pare comú.

Pascua

La Pasqua, festa comuna a jueus i cristians, és la festa principal en ambdues religions. Si la Pasqua jueva commemora i celebra un dels episodis fonamentals de la fe d'Israel: la sortida dels hebreus d'Egipte i el pas de l'esclavitud a l'alliberament (Ex 14, 1-21), la Pasqua cristiana sorgeix del marc fonamental jueu (Mc 14, 12-24): segons els evangelis, Jesús, en l'última Pasqua jueva celebrada amb els seus deixebles abans de la seva mort, va instituir el memorial de la seva Passió: l'Últim Sopar. Des de les primeres comunitats (s.l) els cristians es reuneixen per fer aquest memorial de Jesús, és a dir, actualitzen la seva mort i resurrecció, causa de la redempció de la humanitat. La festa de Pasqua és la més important del cristianisme i ocupa el lloc central de la litúrgia cristiana. Celebra el triomf de Crist sobre la mort i el seu trànsit a una nova existència, l'alliberament del pecat i la inserció en Crist de tots els per Ell redimits. La Pasqua cristiana no és només una celebració anual (el dia de Pasqua) o setmanal (el diumenge), sinó una dimensió de la vida cristiana inaugurada pel baptisme, mitjançant la qual la persona queda unida al destí salvífic de Crist per formar part del poble nou que camina cap a la Pasqua definitiva.

Resurrecció

La resurrecció de Jesús i la fe en ella constitueixen la base de la fe cristiana i el seu nucli unificador: el que va morir en la creu, és viu, ha ressuscitat. Aquest és l'eix al voltant del qual gira tot el cristianisme. La creença en la victòria definitiva de Jesús enfront de la mort es converteix en la garantia de vida de tots els homes, és la veritat culminant de la fe en Jesucrist, veritat creguda i viscuda pels cristians com la veritat central de la seva fe, transmesa com a fonamental per la Tradició i consignada pel Nou Testament. Crist, mort i ressuscitat, dóna sentit als esdeveniments humans i garanteix la victòria de Déu sobre el mal històric. La creença en la resurrecció es tradueix en una esperança de plenitud total davant la mort, ja que enfront de l'anihilació que suposa la destrucció de la vida corporal, Déu atorgarà a l'ésser humà, des d'una gratuïtat absoluta i per sempre, "EL TOTALMENT NOU".

Aquesta fitxa forma part del manual *Duellum: no tan sols. Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions*. Per a més informació, pot consultar el manual a:

Direcció General d'Afers Religiosos: www.gencat.cat/afersreligiosos

Grup Mémora: www.memora.es/

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós: www.audir.org